

[Schmidt.]

raader, at der skal ydes Hjælp til Selvhjælp. Men har Arbejderne i Grunden Mulighed for at hjælpe sig selv? Er det ikke det værste ved Arbejdernes Stilling, at de i den Grad er afhængige af Produktionen, om den gaar eller ikke? De har dèr kun Mulighed for at gøre noget ved den Indsats, der ligger i deres dygtige Arbejde, men har ingen Mulighed for at indvirke paa, om Arbejdet kommer i Gang. Jeg har en stærk Følelse af, at hvad jeg her siger, hører man ikke ofte, skønt jeg har sagt det før. Men jeg tror alligevel, at der er andre Lande, hvor man har hørt det meget ofte. Hvad der kan give Arbejderne Mulighed for Selvhjælp til en vis Grad, er, at de faar en vis Andel i Virksomhederne og i Jorden.

Jeg ved, at det med Andel i Virksomheden er noget meget omdisputabelt. Jeg ved, at det ogsaa har været brugt her, og at det har givet forskellige Resultater. Det har den Skyggeside, at Arbejderne kommer ind i den Usikkerhed, der ligger i Produktionen selv. Men jeg tror dog, at der er Grund til, at man skulde tænke over, om der ikke kunde ske noget i den Retning.

Det andet, at Arbejderne faar Del i Jorden, holder jeg dog for vigtigere. Det er noget, som man ikke hører ofte her. Meningen er nemlig ikke den, at Arbejderne skal faa Lejlighed til at blive Husmænd. Det er netop det, man hører i Danmark, og i den Retning er der gjort meget her i Landet, og det mener jeg er prisværdigt. Det er ogsaa rigtigt, at det er kommet Arbejderne delvis til gode, men dog kun en lille Del af dem. Jeg mener, man skal blive ved dermed, men det, jeg her tænker paa, er noget mere beskedent. Man skal ind paa den Vej, at Arbejderne faar Havejord med deres eget Hus paa. Det har nemlig ikke blot Betydning for Arbejdernes Velvære og giver dem et lykkeligere Eksistensgrundlag, men det har ogsaa sin økonomiske Betydning og det endda ikke saa lille en Betydning. I Tyskland regner man med et Stykke Jord paa 1.500 Kvadratmeter. Det er ikke saa meget, som der hører til en Husmandslod, men det er heller ikke det, som man her sædvanlig kalder en Havelod. Det skal ikke være saa meget, at det kan bære en hel Eksistens, det skal være det, en Arbejder kan overkomme i sin Fritid med sin Familie. Det kan have sin meget store Betydning, og jeg ved, at man i Tyskland i høj Grad tænker paa at prøve paa at gaa ad disse Veje. Det er maaske noget beskedent, men beskedne maa vi alle lære at blive netop i en Krisetid.

Det konservative Folkeparti har lige peget paa, at det er vigtigt at sikre os vor Afsetning paa Verdensmarkedet, der maa større Bevægelighed til i Behandlingen af Toldspørgsmaalet. Der kan slet ingen Tvivl være om, at det er vigtigt, og som jeg har sagt før, jeg tror paa ingen Maade, vi kan befri os fra Verdensmarkedet og stille os paa os selv. Vi trænger til det i høj Grad, vistnok i højere Grad end de fleste andre europæiske Lande; jeg ved ikke, om der er et eneste europæisk Land, der i saa høj Grad er henvist til Verdensmarkedet som netop Danmark. Derfor er det en Selvfølge, at man tænker over, hvorledes man skaber faste Forhold, hvorledes man kan naa til heldigere Resultater paa dette Omraade. Jeg vil kun advare mod, at man for stærkt stiller sig i Positur, som om man havde alle de gode Kort paa Haanden. Man skal selvfølgelig bruge dem, man har, og naar et Land spærrer af for Produkterne herfra, er det helt naturligt og kan ogsaa være nødvendigt, at man indskrænker Importen fra det samme Land. Men det skal man ikke gøre for at vise, at man ikke er saa helt værgeløs, man skal gøre det for at bane Vejen til en Udligning af Interesserne, og psykologisk er der stor Forskel paa, om man træder frem i Kampstilling og siger: Vi er slet ikke saa værgeløse, om vi er smaa, eller om man siger: Der er alligevel Interesser paa begge Sider, og det vil være nødvendigt at udligne dem. Jeg anser det for meget nødvendigt, og vel mener jeg, at man skal bruge de Midler, man har, men Tendensen maa absolut være den, at man kommer til en Udligning, saa vidt det lader sig gøre. Og naar man gør det, synes jeg ogsaa, man maa være klar over, hvor hele Tidens Tendens bærer hen, om det nu passer en eller ikke passer en. Jeg synes, man maa være klar over, efter det, man har oplevet, at Tendensen gaar derhen, at man prøver at sikre sig bestemte Kontingenter, et vist Preferencesystem, Aftaler i den Retning. Paa den Linie maa man efter min Mening prøve at komme frem.

Det er jo fuldkommen klart, at i Hovedsagen har man med to Lande at gøre. Det ene er England, og Danmarks økonomiske Forbindelser med England er jo absolut de overvejende, de stærkeste, de, der har størst Betydning. Ogsaa overfor England kan det være meget vigtigt at komme til Aftaler. Det andet Land er Tyskland, det kan der heller ikke være Tvivl om. Det er desuden de to Lande, der repræsenterer de største Markeder i Europa, og Tyskland og Mellemeuropa er vist endda det største,